

Hasan KARAL
İstanbul Milletvekili**TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA**

Aşağıda yer alan sorularımın, Dışişleri Bakanı Sn. Hakan Fidan tarafından Anayasanın 98'inci, TBMM İktüzüğünün 96'ncı ve 99'uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılması hususunu arz ederim. 29.07.2025

Hasan KARAL
İstanbul Milletvekili

2025 yılı Temmuz ayında yayımlanan Henley Pasaport Endeksi'ne göre, Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlarının pasaportu, 116 ülkeye vizesiz veya varışta vizeyle giriş hakkı tanımakta ve dünya genelinde ancak 46. sırada yer almaktadır. Bu tablo; Türkiye'nin Arnavutluk, Dominik Cumhuriyeti, Moldova ve Kiribati gibi ülkelerle benzer kategoride sınıflandırılması anlamına gelmektedir.

Her ne kadar son bir yılda altı sıra yükselmiş olsa da, Türkiye pasaportunun Avrupa ülkeleri, Kuzey Amerika ve gelişmiş Asya ülkeleriyle kıyaslandığında ciddi bir hareket serbestisi dezavantajı yaşadığı görülmektedir. AB, ABD, Kanada, Avustralya ve İngiltere gibi ülkelere yönelik vize süreçleri; yüksek maliyetli, belge yükü fazla ve başvuru ret oranı oldukça yüksektir.

Bu durum, sadece bireysel seyahat özgürlüğünü değil; ihracat yapan KOBİ'lerin hareket alanını, öğrencilerin akademik değişim imkanlarını, sanatçıların uluslararası etkinliklere katılımını ve yurt dışındaki diasporayla kurulan bağları da doğrudan etkilemektedir. Türkiye'nin G20 ve NATO üyesi, AB ile Gümrük Birliği ilişkisi olan bir ülke olarak hâlâ bu ölçüde kısıtlı diplomatik mobiliteye sahip olması, dış politikaya ilişkin kamuoyunda ciddi soru işaretlerine yol açmaktadır.

Bu bağlamda;

- 1) Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlarının Schengen ülkelerine yönelik vize başvurularında son 3 yılda yaşanan ret artışlarının gerekçeleri Bakanlığınızca analiz edilmiş midir? Red gerekçelerinin ülkeler bazında diplomatik temaslarla giderilmesi için özel girişimler yürütülmekte midir?
- 2) Vize başvurularında yaşanan belge yükü, başvuru ücreti artışları ve randevu sistemindeki erişim problemleri konusunda Bakanlığınızın doğrudan vatandaş lehine devreye girdiği herhangi bir çözüm planı, konsolosluk iç yönergesi veya koordinasyon adımı bulunmakta mıdır?
- 3) Türkiye'nin yükseköğretim kurumları, sanayi temsilcileri, ticaret odaları ve sivil toplum aracılığıyla uluslararası hareketliliği teşvik ettiği alanlarda (örneğin Erasmus+, Horizon Europe, fuar katılımı, kültürel diplomasi) karşılaşılan vize engelleri hakkında Bakanlığınızca hazırlanmış herhangi bir etki analizi ya da stratejik eylem planı mevcut mudur?

31768

Hasan KARAL
İstanbul Milletvekili

- 4) Türkiye vatandaşlarının pasaport gücünü artırmak adına; son 5 yıl içinde birebir vize muafiyeti, kolaylaştırma protokolü veya diplomatik mütekabiliyet esaslı mutabakat zaptı imzalanan ülkeler hangileridir? Bu girişimlerde önceliklendirme kriteriniz nedir?
- 5) Avrupa Birliği ile sürdürülen vize serbestisi diyalogunda bugüne kadar karşılanamayan kriterler, teknik değil siyasi gerekçelere mi dayanmaktadır? Bakanlığınız bu konuda kamuoyunu aydınlatacak şeffaf bir değerlendirme raporu yayımlamayı planlamakta mıdır?
- 6) Schengen vizesi başvuru süreçlerinin dijitalleştirilmesine yönelik AB'nin kabul ettiği yeni sistemin, Türk vatandaşlarının erişimini kolaylaştırıp kolaylaştırmayacağına ilişkin Bakanlığınızın teknik değerlendirmesi nedir? Yeni sistem devreye girmeden önce Türkiye'nin beklentileri iletilmiş midir?
- 7) Türkiye'nin dış temsilciliklerinde görev yapan konsolosluk birimlerinin, yurt dışında vize kaynaklı mağduriyet yaşayan vatandaşlara destek sağlamak amacıyla yürüttüğü güncel uygulamalar nelerdir?
- 8) Bakanlığınızın 2025–2030 dönemi için hedeflediği “pasaport gücü artışı”na yönelik diplomatik öncelikler nelerdir? Strateji yalnızca ülke listeleri bazında mı şekillenmektedir, yoksa yurttaşın vize başvuru sürecini kolaylaştırmaya dönük yapısal adımlar da planlanmakta mıdır?